

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 17 lipca 2026 r.
Znak sprawy: RRE.wzw.058.2.2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 17563

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 17563 Państwa Posłów Tadeusza Woźniaka, Dariusza Mateckiego, Michała Wosia oraz Marii Kurowskiej, w sprawie utworzenia wyspecjalizowanej instytucji finansowej wspierającej polskie rolnictwo oraz spółdzielczość rolniczą, do której zostały załączone założenia do projektu nowelizacji ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego państwa, przedstawiam poniższe informacje.

1. *Czy Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi prowadziło lub prowadzi obecnie analizy dotyczące utworzenia wyspecjalizowanej instytucji finansowej dedykowanej sektorowi rolnemu, wzorowanej na rozwiązaniach funkcjonujących w innych państwach europejskich, takich jak Niemcy, Francja czy Holandia?*

Należy wyjaśnić, że różne kraje UE posiadają odmienne modele instytucjonalne w zakresie wsparcia rolnictwa. Uwzględniając specyfikę polskiego sektora rolnego, wsparcie z instrumentów finansowych nakierowane jest między innymi na umacnianie pozycji rolników w łańcuchach dostaw, tworzenia ich przewag na rynku, jak i wzmacnianie ich konkurencyjności. Wspieramy też działalność zorganizowanych form współpracy rolników, takich jak: grupy producentów rolnych i ich związki, spółdzielnie, spółdzielnie rolników, organizacje producentów i ich zrzeszenia, np. w kwestii wprowadzania do obrotu produktów rolnych. Mogą oni skorzystać z preferencyjnych warunków finansowania w ramach Funduszu Gwarancji Rolnych Plus.

Fundusz Gwarancji Rolnych Plus (FGR Plus) to fundusz ułatwiający uzyskanie kredytu dla kredytobiorców poprzez oferowanie gwarancji bankowej Agromax jako zabezpieczenia kredytu. FGR Plus dodatkowo oferuje dotację na spłatę odsetek.

FGR Plus jest kontynuacją pilotażowego Funduszu Gwarancji Rolnych, czyli instrumentu wsparcia utworzonego we współpracy Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) jako Instytucji Zarządzającej oraz Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK) jako podmiotu wdrażającego instrumenty finansowe.

Gwarancja FGR Plus jest udzielana w bankach kredytujących, które podpisały umowę z BGK i wspiera finansowanie projektów w ramach czterech interwencji Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR):

- I.10.1.2 – Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (instrumenty finansowe);
- I.10.6.2 – Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości – (instrumenty finansowe) w gospodarstwie;
- I.10.7.2 – Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (Instrumenty finansowe) – poza gospodarstwem;
- I.10.9 – Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa (instrumenty finansowe) w ramach PS WPR.

Budżet Funduszu wynosi 215 mln euro.

Analizy prowadzone w ramach prac przy uruchamianiu poszczególnych mechanizmów wsparcia skupiają się na dostosowaniu instrumentów wsparcia i ich parametrów do potrzeb rynku produkcji rolnej i przetwórstwa. W ramach zarządzanych środków staramy się tworzyć jak najlepszą ofertę wsparcia, wiedząc, że priorytetową potrzebą rolników, w tym młodych rolników, jest dostęp do czynników produkcji tj. do kapitału (w tym środków obrotowych) oraz do ziemi.

2. *Czy w ocenie Ministerstwa istnieje potrzeba stworzenia silniejszego krajowego instrumentu finansowego wspierającego rozwój rolnictwa, gospodarstw rodzinnych, przetwórstwa rolno - spożywczego oraz spółdzielczości rolniczej?*
3. *Czy w Ministerstwie analizowano możliwość tworzenia nowych rozwiązań finansowych dla rolników, które pozwalałyby im nie tylko korzystać z kredytu, ale również uczestniczyć kapitałowo w podmiotach zajmujących się skupem, przetwórstwem, magazynowaniem i dystrybucją produktów rolnych?*

Należy wskazać, że oprócz wymienionych wyżej instrumentów wsparcia FGR Plus została

przygotowana szeroka oferta kredytów jak i pożyczek. Na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dla producentów rolnych przewidziano:

- **Kredyt na inwestycje w rolnictwie i w rybactwie śródlądowym (linia RR)**

Kredyt może zostać udzielony na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej.

- **Kredyt na zakup użytków rolnych (linia Z)**

Kredyt może zostać udzielony na zakup użytków rolnych, których przeznaczenie określone w planie zagospodarowania przestrzennego gminy jest rolnicze, o ile inwestycja ma na celu poprawę struktury agrarnej.

- **Kredyt na inwestycje w przetwórstwie produktów rolnych, ryb, skorupiaków i mięczaków oraz na zakup akcji lub udziałów (linia PR)**

Kredyt może zostać udzielony na realizację inwestycji, które służą realizacji inwestycji w przetwórstwie produktów rolnych lub w przetwórstwie ryb, skorupiaków i mięczaków.

- **Kredyt na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawinę (linia inwestycyjna K01, linia obrotowa K02)**

Kredyt może zostać udzielony w celu wznowienia produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi, lawinę.

- **Kredyt z częściową spłatą kapitału na zakup użytków rolnych przez młodych rolników (linia MRcsk)**

Kredyt może zostać udzielony na realizację inwestycji mających na celu rozpoczęcie działalności przez młodych rolników.

Jednocześnie producenci rolni dotknięci szczególnymi sytuacjami życiowymi mogą ubiegać o:

- **Kredyt na ponowne uruchomienie produkcji świń zaprzestanej w związku z ASF**

Pomoc polega na stosowaniu przez okres nie dłuższy niż 10 lat dopłat do oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych w celu ponownego uruchomienia produkcji świń po zaprzestaniu produkcji, na zakup:

- nawozów mineralnych, środków ochrony roślin lub pasz;
- kwalifikowanego materiału siewnego zbóż, rzepaku, kukurydzy, Inu, roślin motylkowych grubonasiennych i drobnonasiennych, rzepiku ozimego, gorczycy, traw, buraków cukrowych i pastewnych, sadzeniaków ziemniaka;
- loszek, knurów lub warchlaków, z wyłączeniem zakupu na eksport;
- maszyn i urządzeń stanowiących wyposażenie chlewni;
- innych maszyn służących do prowadzenia produkcji świń.

• **Nieoprocentowana pożyczka dla producentów świń na obszarze ASF na sfinansowanie zobowiązań cywilnoprawnych (symbol NP2)**

Pożyczka przeznaczona jest na sfinansowanie nieuregulowanych zobowiązań cywilnoprawnych, które zostały podjęte w związku z prowadzeniem przez producenta świń działalności rolniczej na obszarach objętych ASF.

• **Pożyczka na sfinansowanie nieuregulowanych zobowiązań cywilnoprawnych podjętych w związku z prowadzeniem działalności rolniczej**

Pożyczka może zostać udzielona producentowi rolnemu na sfinansowanie nieuregulowanych zobowiązań cywilnoprawnych producenta rolnego, które zostały podjęte w związku z prowadzeniem przez tego producenta rolnego działalności rolniczej nie później niż 3 miesiące przed dniem złożenia wniosku i które są wymagalne, oraz niewymagalnych zobowiązań, które powstały w ramach tego samego stosunku prawnego.

Kredyty udzielane są przez banki współpracujące z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, natomiast wnioski o pożyczki należy składać w Biurach Powiatowych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Szczegółowe informacje o ww. formach pomocy dostępne są na stronie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, pod linkiem:

<https://www.gov.pl/web/arimr/1-kredyty-preferencyjne>

<https://www.gov.pl/web/arimr/pozyczki2>

4. *Czy Ministerstwo posiada analizy dotyczące potencjału kapitałowego polskiej spółdzielczości*

rolniczej, w szczególności spółdzielni mleczarskich, oraz możliwości jego wykorzystania w budowaniu nowych mechanizmów finansowania sektora rolnego?

Zgodnie z nakreśloną w art. 1 ustawy Prawo spółdzielcze zasadą samodzielności i samorządności tych podmiotów, MRiRW nie posiada uprawnień do wyznaczania celów finansowych, narzucania strategii inwestycyjnych ani ingerowania w budżety poszczególnych spółdzielni. Ostateczna decyzja o ich wykorzystaniu, kierunkach alokacji środków oraz wewnętrznej polityce finansowej jest wyłączną i suwerenną domeną samorządnych organów poszczególnych spółdzielni. Rola organów administracji, w tym zakresie, ogranicza się do tworzenia stabilnych, systemowych narzędzi wsparcia zewnętrznego, z których spółdzielnie mogą korzystać w celu rozwoju swojej działalności.

5. *Czy obowiązujące przepisy prawa spółdzielczego zapewniają wystarczającą ochronę interesów majątkowych członków spółdzielni oraz przejrzystość w zakresie statusu funduszy zasobowych i praw właścicielskich członków spółdzielni?*

Należy zauważyć, że każda spółdzielnia stanowi samodzielne ogniwo na rynku i posiada stosowane organy statutowe, w tym radę nadzorczą, która sprawuje kontrolę i nadzór nad działalnością spółdzielni. Natomiast najwyższym organem spółdzielni jest Walne Zgromadzenie, w którym każdy członek uczestniczy osobiście i dysponuje jednym głosem. Wpływ członka na działanie spółdzielni opiera się na mechanizmach demokracji bezpośredniej oraz prawie do informacji i kontroli. Realizacja tych uprawnień wymaga od członka spółdzielni aktywności, natomiast jej brak, drastycznie ogranicza realną siłę tych uprawnień.

Należy podkreślić, że ustawa Prawo spółdzielcze gwarantuje każdemu członkowi unikalne w skali prawa gospodarczego narzędzia:

- Zasadę równości głosów: Reguła „jeden członek – jeden głos” uniezależnia siłę decyzyjną od zaangażowanego kapitału, dając każdemu taką samą możliwość współdecydowania na Walnym Zgromadzeniu o kluczowych sprawach majątkowych i personalnych;
- Prawo do transparentności: Członek spółdzielni ma prawo wglądu w umowy zawierane przez spółdzielnię z osobami trzecimi, protokoły organów, sprawozdania finansowe;
- Niezależną drogę odwoławczą: Każdy członek ma prawo do zaskarżenia uchwały

Walnego Zgromadzenia bezpośrednio do sądu powszechnego, jeśli uważa, że narusza ona prawo, statut lub jego interesy.

Powyższe narzędzia mają zastosowanie wyłącznie na wniosek i z inicjatywy samych zainteresowanych. Żaden organ administracji, nie posiada uprawnień do zastępowania członków spółdzielni w wykonywaniu ich praw ani do sprawowania bieżącego nadzoru nad decyzjami Walnego Zgromadzenia. W sytuacji, gdy członkowie nie uczestniczą w zebraniach, nie weryfikują sprawozdań i nie korzystają z prawa głosu, dochodzi do dobrowolnego zrzeczenia się realnego wpływu na podmiot. Rozwiązanie problemów wewnętrznych w spółdzielniach nie powinno polegać wyłącznie na zwiększaniu ingerencji państwa w niezależność tych podmiotów, lecz na budowaniu świadomości obywatelskiej, zaangażowaniu i odpowiedzialności samych spółdzielców za ich wspólny majątek.

6. *Czy Ministerstwo rozważa przegląd przepisów dotyczących funkcjonowania spółdzielni rolniczych w celu zwiększenia przejrzystości praw majątkowych ich członków oraz wzmocnienia stabilności organizacyjnej tych podmiotów?*

Należy wskazać, że MRiRW nie sprawuje nadzoru nad podmiotami, które organizują się w oparciu o przepisy Prawa spółdzielczego i nie posiada uprawnień kontrolnych i stanowiących wobec spółdzielni oraz samorządu spółdzielczego. Mimo tego, MRiRW w ramach swoich kompetencji podejmuje działania związane ze wsparciem spółdzielczości, poprzez np. promowanie współpracy producentów i tworzenia przez nich wspólnych przedsiębiorstw w formie prawnej spółdzielni.

Ponadto, aktualnie w MRiRW prowadzone są prace polegające na analizie obowiązujących regulacji dotyczących organizowania się producentów pod kątem wprowadzenia ewentualnych zmian przepisów w celu ułatwienia procesu zrzeszania się. Należy jednak podkreślić, że diagnoza sytuacji, identyfikacja problemów i wypracowanie propozycji dotyczących ewentualnych zmian przepisów dotyczących funkcjonowania podmiotów spółdzielczych powinny być efektem merytorycznej dyskusji całego środowiska spółdzielczego w Polsce, natomiast organem właściwym w zakresie funkcjonowania ustawy Prawo spółdzielcze jest Minister Sprawiedliwości.

7. *Czy w ocenie Ministerstwa możliwe byłoby stworzenie modelu instytucjonalnego, który wzmocniłby pozycję rolników w łańcuchu dostaw żywności - w szczególności poprzez zwiększenie ich udziału w przetwórstwie, magazynowaniu oraz dystrybucji produktów*

rolnych?

Przykładem wskazywanego w pytaniu modelu wzmacniania pozycji rolników w łańcuchu dostaw żywności jest zrzeszanie się rolników w Organizacje Producentów (OP) oraz Grupy Producentów Rolnych (GPR). Tworzenie wspólnych form współdziałania umożliwia producentom rolnym przejście z poziomu rozproszonych, pojedynczych gospodarstw do roli silnego partnera biznesowego, co bezpośrednio przekłada się na wyższe i bardziej stabilne dochody. Duża zmienność relacji podaży-popytu na rynkach rolnych powoduje nieprzewidywalność i niepewność co do możliwości zbytu produktów rolnych po opłacalnych cenach. MRiRW od lat promuje i wspiera ideę współpracy producentów rolnych, wskazując na jej liczne korzyści. Wspólne działania umożliwiają koncentrację podaży, lepsze dostosowanie produkcji do potrzeb rynku oraz zwiększenie efektywności procesów handlowych. Ograniczenie liczby pośredników oraz wspólna organizacja transportu przyczyniają się do obniżenia kosztów, natomiast zbiorowe zakupy środków do produkcji pozwalają na uzyskiwanie korzystniejszych warunków zaopatrzenia.

Oferta tworzona przez GPR i OP, obejmująca większe i jednorodne partie towarów o stabilnych parametrach jakościowych oraz zapewniająca ciągłość dostaw, jest znacznie bardziej atrakcyjna dla odbiorców hurtowych niż sprzedaż realizowana indywidualnie. Współdziałanie sprzyja także zwiększeniu udziału mniejszych gospodarstw w rynku, umożliwiając im konkurowanie z podmiotami o większym potencjale ekonomicznym.

Rolnicy decydujący się na tworzenie GPR i OP mogą korzystać ze specjalnie dedykowanego wsparcia publicznego. W ramach Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 przewidziano instrumenty wspierające rozwój takich struktur. W szczególności interwencja I.13.2 „Tworzenie organizacji producentów i grup producentów rolnych” obejmuje podmioty utworzone od 1 stycznia 2023 r. Pomoc finansowa ma formę rocznych płatności przyznawanych przez pierwszych pięć lat działalności i jest obliczana jako określony procent wartości przychodów netto ze sprzedaży produktów wytworzonych w gospodarstwach członków i sprzedanych podmiotom niepowiązanym. Mechanizm ten zachęca do formalizacji współpracy oraz wspiera rozwój trwałych struktur rynkowych w sektorze rolnym.

8. *Czy Ministerstwo posiada analizy dotyczące wpływu obecnego modelu własnościowego i kapitałowego w sektorze rolno-spożywczym na poziom dochodów gospodarstw rodzinnych oraz ich pozycję negocjacyjną wobec dużych podmiotów skupowych, przetwórczych i handlowych?*

Odnosząc się do powyższego pytania należy wskazać, że działania MRIRW koncentrują się na osiągnięciu wizji polskiego rolnictwa zdefiniowanej w Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030, zakładającej, że podstawą ustroju rolnego są **gospodarstwa rodzinne podlegające szczególnej ochronie państwa** oraz realizacji celu głównego ww. strategii tj. wielofunkcyjnego rozwoju gospodarczego wsi **zapewniającego bezpieczeństwo żywnościowe kraju i zwiększenie wartości dodanej z rolnictwa** oraz trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego.

Cel główny SZRWIR 2030 jest realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

- Cel I: Wzmocnienie bezpieczeństwa żywnościowego i odporności na kryzysy;
- Cel II: Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska;
- Cel III: Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa.

W Celu szczegółowym I. Wzmocnienie bezpieczeństwa żywnościowego i odporności na kryzysy przewidziano m.in. kierunki interwencji: I.1. Zwiększanie opłacalności produkcji rolnej, rybackiej i przetwórstwa rolno-spożywczego oraz I.3. Zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego kraju i jakości żywności, w których zdefiniowano m.in. następujące działania:

- 1) stabilizacja dochodów rolniczych z wykorzystaniem środków krajowych i UE;
- 2) dalsza modernizacja gospodarstw rolnych i rybackich uwzględniająca efektywność wspieranych rozwiązań), w tym m.in. inwestycje ułatwiające produkcję w warunkach zwiększającego się ryzyka wynikającego z niekorzystnych zjawisk pogodowych powodujących straty w produkcji;
- 3) rozwój spółdzielczości rolniczej;
- 4) kontynuacja zmian strukturalnych w rolnictwie, w tym poprawa struktury obszarowej m.in. przez scalenia gruntów, zadania w ramach kształtowania ustroju rolnego oraz racjonalne wykorzystanie potencjału produkcyjnego Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa;
- 5) restrukturyzacja zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne;
- 6) zapewnienie przestrzeni produkcyjnej dla produkcji rolniczej i ochrona gruntów rolnych o najwyższej klasie przydatności przed jej pozarolniczym wykorzystaniem;
- 7) zachowanie i poprawa jakości gleby;
- 8) zapewnienie przestrzeni produkcyjnej dla produkcji zwierzęcej;

- 9) ochrona gospodarstw rodzinnych;
- 10) wspieranie tworzenia krótkich łańcuchów wartości i łańcuchów rynkowych;
- 11) odbudowa i zwiększenie odporności produkcji zwierzęcej i roślinnej należących do krajowych specjalizacji w rolnictwie;
- 12) dostosowanie warunków i technik produkcji do wymogów ochrony środowiska i klimatu oraz wdrażanie zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin;
- 13) zachęcenie młodych do pozostania na wsi i prowadzenia gospodarstwa w obliczu kryzysu żywnościowego wywołanego zawirowaniami geopolitycznymi;
- 14) oddziaływanie na decyzje UE dotyczące relacji handlowych z krajami pozaunijnymi, aby uwzględniał ochronę wrażliwych sektorów rynku rolnego i stosowanie przez kraje trzecie standardów UE w zakresie jakości, bezpieczeństwa żywności i wymogów dotyczących produkcji rolnej;
- 15) działania informacyjno-promocyjne realizowane w celu kształtowania pozytywnego wizerunku polskiej żywności w kraju i na rynkach światowych oraz zwiększenia rozpoznawalności marki i eksportu polskich produktów spożywczych;
- 16) budowa i rozwój sektora Infrastruktury Krytycznej w zakresie produkcji, przetwarzania i dystrybucji żywności oraz udział we wdrażaniu krajowego mechanizmu współpracy między uczestnikami systemu ochrony Infrastruktury Krytycznej;
- 17) wzmocnienie systemu rezerw strategicznych w odniesieniu do produktów rolno-spożywczych i środków do produkcji.

Dodatkowo wśród działań w obszarach wpływających na osiągnięcie celów średniookresowej strategii rozwoju kraju, w Obszarze B: Stabilne finansowanie rozwoju, wskazano m.in. działania:

- ✓ prace analityczne i koncepcyjne dotyczące stworzenia systemu finansowania ze środków krajowych i z zagranicznych środków publicznych rozwoju sektora rolno-spożywczego;
- ✓ wdrożenie mechanizmów likwidujących luki finansowania dla przedsięwzięć rozwojowych na poziomie lokalnym i regionalnym dzięki wykorzystaniu potencjału Grupy PFR oraz lokalnych i regionalnych instytucji finansowych (w tym banków spółdzielczych);
- ✓ przygotowanie i wdrożenie rozwiązań legislacyjnych dotyczących zasad finansowania rolnictwa, rybactwa i rozwoju obszarów wiejskich oraz instrumentów finansowych;
- ✓ poszerzanie źródeł finansowania inwestycji rozwoju obszarów wiejskich ze środków

krajowych oraz z instytucji międzynarodowych (EBI, EFI, EBOIR);

- ✓ szersze wykorzystanie instrumentów finansowych (np. pożyczki, kredyty, poręczenia, gwarancje spłaty kredytów) jako alternatywy dla instrumentów dotacyjnych w ramach środków z budżetu UE.

9. *Czy rozważane są działania zmierzające do zwiększenia udziału polskich rolników i krajowego kapitału w przetwórstwie rolno-spożywczym oraz w innych ogniwach łańcucha wartości żywności?*

Wskazywane powyżej, w odpowiedzi na pytanie w sprawie „stworzenia modelu instytucjonalnego”, propagowanie oraz wspieranie wspólnych form współpracy w postaci GPR, OP oraz spółdzielni, nie są jedynymi działaniami dotyczącymi skracania łańcucha wartości żywności.

Innym przykładem działania mającego na celu zwiększenie udziału rolników w przetwórstwie oraz dystrybucji produktów rolnych dostaw było wprowadzenie w 2017 r. przepisów z zakresu bezpieczeństwa żywności (1) regulujących funkcjonowanie w Polsce rolniczego handlu detalicznego (RHD), które umożliwiają:

- zwiększenie udziału rolników w wartości dodanej łańcucha żywnościowego,
- wzmocnienie pozycji producentów w relacjach rynkowych,
- dywersyfikację źródeł dochodu gospodarstw,
- rozwój lokalnych rynków żywności oraz skracanie dystansu „od pola do stołu”,
- ograniczanie emisji związanych z transportem i wspieranie zrównoważonej produkcji.

Aktualnie, w Polsce produkcja żywności w gospodarstwach i jej wprowadzanie na rynek, m.in. przez rolników, może odbywać się przede wszystkim w ramach 6 następujących form działalności: produkcja podstawowa/pierwotna (PP), handel detaliczny (HD), jak również sprzedaż bezpośrednia (SB), dostawy bezpośrednie (DB), działalność marginalna, lokalna i ograniczona (MLO), rolniczy handel detaliczny (RHD), które zwane są „krótkimi łańcuchami dostaw/dystrybucji” (KŁD):

- Rolniczy Handel Detaliczny (RHD): umożliwia produkcję i sprzedaż konsumentom końcowym oraz lokalnym sklepom lub restauracjom żywności przetworzonej (np. sery, wędliny, dżemy) z własnych surowców. Liczba podmiotów prowadzących RHD systematycznie wzrasta i wynosi 25 739 (na 31.12.2025 r.);
- Sprzedaż bezpośrednia (SB): dotyczy nieprzetworzonych produktów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego (np. świeże ryby, miód, jaja) sprzedawanych prosto
- z gospodarstwa;

- Dostawy bezpośrednie (DB): obejmują małe ilości produktów roślinnych (np. warzywa, owoce, zboża) dostarczanych do konsumentów lub lokalnych placówek detalicznych;
- Działalność marginalna, lokalna i ograniczona (MLO): pozwala na lokalne przetwórstwo i sprzedaż produktów pochodzenia zwierzęcego na nieco większą skalę, w tym do innych zakładów handlowych.

Te rodzaje działalności są „dedykowane” podmiotom prowadzącym produkcję żywności na małą/średnią skalę na lokalny rynek, obowiązują przy ich prowadzeniu określone w przepisach prawa limity ilościowe zbywanej żywności (uzależnione od formy działalności), a także ograniczenie rynku do konkretnego obszaru (w zależności od działalności). Jednocześnie dla takich podmiotów przewidziano w przepisach prawa krajowego istotne ułatwienia i uproszczenia reguł z zachowaniem 5 podstawowych zasad i wymogów zapewniających bezpieczeństwo konsumenta, które nie mają zastosowania do podmiotów prowadzących analogiczną działalność na dużą skalę. Przykładowe uproszczenia dla podmiotów prowadzących KŁD to: skrócona procedura uzyskiwania uprawnień do prowadzenia działalności (rejestracja, a nie zatwierdzenie zakładu, zwolnienie z obowiązku sporządzania projektu technologicznego zakładu), mniej rygorystyczne wymagania higieniczne niż te, które dotyczą zakładów przemysłowych, a także częstotliwość kontroli, która jest adekwatna do skali takiej działalności i ustalana na zasadzie analizy ryzyka przez nadzorujące organy urzędowej kontroli żywności.

Ponadto, w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) uruchomiono dwa nabory wniosków w ramach instrumentu „Wsparcie rolników i rybaków w zakresie przetwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, spożywczych, rybołówstwa lub akwakultury” (tzw. małe przetwórstwo). Pomoc w tej interwencji została ukierunkowana na wsparcie małego przetwórstwa w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD), sprzedaży bezpośredniej i działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO), tworzenie miejsc bezpośredniej sprzedaży dla spożywczych produktów lokalnych (miejsca obsługi podróżnych na obszarze dróg – tzw. MOP-y oraz warzywniaki i zieleniaki).

W przypadku handlu lokalnego ważnymi punktami sprzedaży produktów wytwarzanych w gospodarstwach rolnych są targowiska. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2024 r. w krajowej ewidencji prowadzonej przez gminne jednostki samorządowe zarejestrowanych było 2 636 stałych targowisk (w tym 2 387 targowisk

z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej)). Na podstawie ustawy z dnia 29 października 2021 r. o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników, rada gminy jest zobowiązana do wyznaczenia, w drodze uchwały, miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników. Wyznaczenie takiego miejsca należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, niezależnie od tego, czy na terenie gminy funkcjonuje już targowisko.

Zgodnie z obowiązującymi od 1 stycznia 2022 r. przepisami art. 16 pkt 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych, rolników i ich domowników prowadzących w piątki i soboty handel jest zwolniony z opłaty targowej.

10. Czy Ministerstwo byłoby gotowe przeprowadzić kompleksową analizę merytoryczną, ekonomiczną i prawną koncepcji zgłoszonej przez środowisko NSZZ RI „Solidarność”, obejmującą zarówno potencjalne korzyści, jak i ryzyka związane z wdrożeniem tego rodzaju rozwiązania?

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że nazwa załączonego do interpelacji projektu nowelizacji ustawy odnosi się co prawda do ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego, ale zarówno treść udostępnionej interpelacji, jak i załącznika do niej, jasno wskazuje, że dotyczą one mienia Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (ZWRSP). Sprawy gospodarowania tym mieniem są zaś wyłączone spod regulacji ww. ustawy. Są one objęte reżimem prawnym wynikającym z ustawy z dnia

19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa. Zgodnie z art. 5 ust. 1 ww. ustawy Skarb Państwa powierzył Krajowemu Ośrodkowi Wsparcia Rolnictwa (KOWR) wykonywanie prawa własności i innych praw rzeczowych na jego rzecz w stosunku do mienia, o którym mowa w art. 1 i 2 tej ustawy. Zgodnie zaś z art. 5 ust. 2 tej ustawy, KOWR obejmując we władanie powierzone składniki mienia Skarbu Państwa, wykonuje we własnym imieniu prawa i obowiązki z nimi związane w stosunku do osób trzecich, jak również we własnym imieniu wykonuje związane z tymi składnikami obowiązki publicznoprawne.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ww. ustawy KOWR gospodaruje nieruchomościami rolnymi ZWRSP w pierwszej kolejności, w drodze wydzierżawienia albo sprzedaży nieruchomości rolnych na powiększenie lub utworzenie gospodarstw rodzinnych, w trybie przetargów ograniczonych do rolników indywidualnych.

Jak wynika z powyższego, podmiotami preferowanymi w dostępie do państwowej ziemi są właśnie rolnicy indywidualni, a nie „podmioty z kapitałem zagranicznym”.

Odnosząc się natomiast do rzekomej kwestii dzierżawienia „najcenniejszych gospodarstw przez podmioty z kapitałem zagranicznym” należy stwierdzić, że według stanu na dzień 31 grudnia 2025 r. w dzierżawie przez cudzoziemców znajdowało się 26,6 tys. ha nieruchomości ZWRSP, a w dzierżawie przez podmioty z udziałem kapitału zagranicznego niebędące cudzoziemcami 12,4 tys. ha (źródło: Sprawozdanie z działalności KOWR w 2025 r.), co stanowi 3,7% ogólnej powierzchni nieruchomości rolnych ZWSRS znajdujących się w dzierżawie na dzień 31 grudnia 2025 r.

Z kolei odnosząc się do wskazywanej w projekcie idei przejęcia przez „bank rolny” nieruchomości ZWRSP należy zauważyć, że tego typu przejęcie spowodowałoby niemożność wykonywania przez KOWR jego ustawowych zadań, w tym, jak wskazano powyżej, rozdysponowywania nieruchomości rolnych wśród rolników indywidualnych.

Ponadto należy również zauważyć, że kwestie związane z tworzeniem przepisów ustawy oraz samą budową aktu prawnego uregulowane są w przepisach prawa. Kształt i granice poszczególnych rozwiązań merytorycznych oraz instytucji prawnych wyznaczają konstytucyjne ramy demokratycznego państwa prawnego, wywodzone przede wszystkim z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z art. 2 „Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej”. Z zasady tej wywodzone są również zasady prawidłowej (przyzwoitej) legislacji, które nakazują, aby przepisy formułowane były w sposób poprawny, jasny i precyzyjny, zwłaszcza wówczas, gdy dotyczą praw i wolności jednostki (TK – K 7/99, K 24/00). Wymóg określoności prawa zakłada, że obywatele będący adresatami danej regulacji mają prawo oczekiwać jej czytelności, przejrzystości, poszanowania zasad systemowych, a także nierozmijania się jej skutków z intencjami prawodawcy.

Mając powyższe na uwadze przedstawiony projekt założeń należy uznać za niejasny, nieprecyzyjny oraz oparty na błędnych danych faktycznych.

11. *Czy resort rozważy zainicjowanie konsultacji eksperckich z udziałem przedstawicieli rolników, organizacji branżowych, spółdzielczości rolniczej, środowisk naukowych oraz sektora finansowego w celu oceny możliwości stworzenia nowoczesnych instrumentów finansowych dla polskiego rolnictwa?*

W odniesieniu do zainicjowania konsultacji eksperckich należy zauważyć, że MRiRW aktualnie prowadzi już prace nad programowaniem Wspólnej Polityki Rolnej po 2027 r. w ramach Grupy 1 ds. Programowania Wspólnej Polityki Rolnej, działającej przy Zespole

ds. przygotowania Planu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego na lata 2028–2034. Zadaniem Grupy jest opracowanie rekomendacji dotyczących celów i instrumentów interwencji WPR, obejmujących m.in. wzmacnianie odporności ekonomicznej gospodarstw rolnych, rozwój innowacji, poprawę pozycji producentów w łańcuchu żywnościowym oraz przygotowanie założeń do nowej architektury wsparcia finansowanego ze środków Unii Europejskiej.

Prace Grupy mają charakter ekspercki i stanowią element przygotowania rekomendacji, które będą również podstawą dialogu z Komisją Europejską oraz konsultacji społecznych projektu Planu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Małgorzata Gromadzka

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów